

Subjektivita bez „vědomí“

Musíme-li předpokládat, že veškerá skutečnost je vytvářena a udržována aktivními subjekty (nejrůznějších druhů a úrovní), a to za předpokladu, že tyto subjekty nejsou jen schopny aktivity, nýbrž že jsou obdařeny také reaktivitou, pak musíme nutně předpokládat také to, že úroveň jejich reaktivity je rovněž různá, např. že má nestejný „záběr“ či rozsah, různě vysoký „práh“, eventuelně hrubý či jemný „rastr“ (což jsou termíny J.B.Kozáka z posledního období jeho filosofování). Pro nás z toho zejména vyplývá, že musíme předpokládat něco, co bylo z údajně „vědeckých“ důvodů vždycky předem zcela vylučováno, totiž že i ty velmi nízké, dokonce nejnižší „subjekty“ mají své – strukturované ! – nitro, svou „niternost“ (v Leibnizově smyslu), v jejímž „rámci“ si vytvářejí a vždy do jisté míry integrují něco jako svůj vlastní obraz svého „okolí“. Díky tomuto „obrazu“ si svůj vztah k tomuto „okolí“ přetvářejí a vytvářejí v něco, co můžeme s jistými obtížemi, protože z distance, interpretovat jako jejich „osvětí“. Jde tu vlastně o jakési rozšíření a důslednější dopracování oné starší koncepce (resp. jako jakéhosi jejího jádra), jak ji známe jako Umwelt či Eigenwelt von Uexküllovy školy nebo jako Lebenswelt (původně Naturwelt) fenomenologie Husserlovy. Vezmeme-li zmíněné vážně, musíme připustit něco jako „subjektivitu“ i v případě přejivých jsoucen, a to až i na tu nejnižší úroveň (atomů, subjaderních částic, kvant, možná oněch problematických „substrun“, lépe než „superstrun“). A proto musíme také rozlišovat mezi subjektivitou a vědomím; nemůžeme automaticky přisuzovat vědomí všude tam, kde jde o schopnost reagovat, jestliže uvážíme, že sama reaktivita není přísně deterministická, ale že má vždycky někde „místa volby“, na nichž se ona eventuelně (či spíše předsudečně předpokládaná) kauzalita najednou dělí či větví.

(Písek, 080719-4.)